

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ

ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИНИНГ

ЎРТА МАХСУС, КАСБ-ҲУНАР ТАЪЛИМИ МАРКАЗИ

**Умумий ўрта таълим муассасаларининг 10- ва 11- синфлари ўқувчиларига
ўқув-ишлаб чиқариш мажмуаларининг
Ўрмончи касбининг ўқув дастури**

Тошкент -2018

Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Ўрта махсус, касб-хунар таълими марказининг 2018 йил 29-майдаги 29 ва 13 Қ/Қ -сон қарори билан тасдиқланган

Тузувчилар:

Бўстонлик ўрмон хўжалиги ва сервис касб-хунар коллежи директори:

Ф.К.Надиоров

Бўстонлик ўрмон хўжалиги ва сервис касб-хунар коллежи ЎИБДЎ :

Б.Ҳаитметов

Бўстонлик ўрмон хўжалиги ва сервис касб-хунар коллежи ИЧТУ:

С.Т.Ҳакимова

Бўстонлик ўрмон хўжалиги ва сервис касб-хунар коллежи ИЧТУ:

Н.Э.Икромова

ЎМКХТМ Ахборот-методик хизмати етакчи услубчи

Ж.Парманов

Мавзулар режаси

№	Мавзулар	Машғулотларга ажратилган соатлар
1.	Кириш. Ўрмоннинг морфологияси ва асосий элементлари. Дарахтлар классификацияси	12
2.	Ўрмон билан танишиш	150
3.	Дендрология	54
4.	Ўрмонни ҳимоя қилиш технологияси	24
5.	Доривор ўсимликлар етиштириш қуритиш ва сақлаш.	30
6.	Дарахтларга шакил бериш, пайванд қилиш ва етиштириш технологияси.	60
ЖАМИ		330

Эслатма: 1. Ўқув режанинг машғулотлар ва амалиётлар таркибига, шунингдек ўқув юкнамалар ҳажмига Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Ўрта махсус, касб-ҳунар таълими маркази томонидан, Халқ таълим вазирлиги билан келишган ҳолда ўзгартириш ва қўшимчалар киритилиши мумкин.

2. Ишчи дастурни ишлаб чиқишда таълим муассасаси педагогик кенгаши қарорига биноан мавзуларга ва уларга ажратилган соатлар миқдорига, умумий соатлар миқдоридан чиқмаган ҳолда 15 фоизгача ўзгартириш киритилиши мумкин.

Мавзулар мазмуни

1. Кириш. Ўрмоннинг морфологияси ва асосий элементлари. Дарахтлар классификацияси.

Ўрмон тарихи. Ўзбекистонда ҳозирги кунда ўрмонни ривожлантириш мақсадида қилинаётган ишлар. Ўрмоннинг морфологияси ва асосий элементлари. Дарахтлар классификацияси.

2. Ўрмон билан танишиш.

Ўрмонда дарахтларни табақаланиши. Асосий дарахт тури. Ўрмоннинг асосий компонентлари, иккинчи даражали дарахт тури. Дарахт танаси ва баргининг тузилишини ўрганиш. Ўрмон ва иқлим. Ўрмон ва ёруғлик. дарахт турларини ёруғликка муносабатини ўрганиш. Ўрмон ва ҳарорат. Дарахт ўсимликларни ҳароратга нисбатан муносабатини ўрганиш. Ўрмон ва ҳавонинг таркиби. Ўрмон ва шамол. Шамолнинг ўрмонга таъсирини ўрганиш. Ўрмон ва намлик. Дарахт турларини намликка бўлган муносабатини ўрганиш. Ўрмон ва тупроқ. Ўрмоннинг тупроқ ҳосил бўлиш жараёнларига таъсирини ўрганиш. Ўрмон ва ҳайвонот дунёсининг бир-бирига таъсирини ўрганиш. Ўзбекистон тоғ ўрмонлари Дендрологик таркиби ва хўжалик юритиш. Ўзбекистон тўқай ўрмонлари Дендрологик таркиби ва хўжалик юрити. Ўзбекистон кумликдаги ўрмонлари. Дендрологик таркиби ва хўжалик юритиш. Ўрмоннинг уруғдан табиий тикланиши.

Ўрмонни вегетатив табиий тикланиши. Ўрмонни табиий қайта тикланишига таъсир этиш. Ўрмонда дарахтларни кесиб парваришlash, сираклаштириш. Ўрмонни ялпи равишда кесиш. Ўрмонни аста-секин кесиш. Ўрмонни асосий фойдаланиш мақсадида кесиш ва унинг турларини ўрганиш. Ўрмон ёнғинларига қарши кураш. Ўрмоннинг қўшимча маҳсулотларидан фойдаланиш. Дарахтларни кесиб парваришlash бўйича жадвалларни тўлдириш ва ҳужжатларни расмийлаштириш.

3. Дендрология

Қарағайдошлар (PINACEAE) оиласи. Сарвидошлар (Cuperss aceae) оиласи. Пистадошлар (Anacardiaceae) оиласи. Ёнғоқдошлар (Juglandaceae) оиласи. Раногулдошлар (Rosaceae) оиласи. Зиркдошлар (Berberidaceae) оиласи. Қайрағочдошлар (Pinaceae) оиласи. Қум чул урмонларининг дарахт ўсимликлари. Туқай ўрмонлари дарахт ўсимликлари.

4. Ўрмони химоя қилиш технологияси.

Игна барглий дарахт касалликлари ва уларга қарши курашиш технологияси. Япроқ барглий дарахт касалликлари ва уларга қарши курашиш технологияси. Игна баргли дарахтлар зараркунандалари ва уларга қарши курашиш технологияси. Япроқ баргли дарахтлар зараркунандалари ва уларга қарши курашиш технологияси.

5. Доривор ўсимликлар етиштириш қуритиш ва сақлаш.

Доривор ўсимликларни таёрлаш ўстириш ва уларни муҳофаза қилиш. Доривор маҳсулотларни таёрлаш, қуритиш, идишларга жойлаштириш ва сақлаш. Доривор ўсимлик маҳсулотларини ва меёрый техник хўжжатлар. Доивор ўсимликларнинг кимёвий таркиби ва доривор маҳсулотлар таснифи. Доривор маҳсулотларни таҳлил қилиш.

6. Дарахтларга шакил бериш, пайванд қилиш ва етиштириш технологияси.

Ўрмон кўчат хонасидаги ва ташқарисидаги ишларда ишлатиладиган асбоб – ускуналар билан танишиш. Кучат экиш технологияси. Мевалий ва манзаралий дарахтларга шакил бери технологияси. Искана пайванд қилиш технологияларини ўрганиш. Куртак пайванд қилиш технологияларини ўрганиш. Тилчали қаламча пайванд қилиш технологияларини ўрганиш. Хандон писта етиштириш технологияси. Ёнғоқ дарахти етиштириш технологияси. Лимон дарахтини етиштириш технологияси. Ихота дарахтлари.

Тавсия этилган адабиётлар

Асосий адабиётлар

1. Ўзбекистон Республикасининг “Ўрмон тўғрисида”ги қонуни. 2018-йил 16-апрел ЎРҚ-475-сон.
2. А. Қайимов “Дендрология” Тошкент - 2007
3. А.А. Хоназаров “Ўрмончилар учун қўлланма” Тошкент “Меҳнат” 1992 й.
4. М.М. Қаландаров “Ўрмончилик” Тошкент - 2008 й.
5. А.А. Хоназаров Ўзбекистонда ўрмонзарлар барпо қилиш асослари Т. “Ўрмон-лойиҳа”, 2002й.
6. А.А. Хоназаров, С.Ф. Эргашов, Я.Х.Юлдашов - Ўрмон етиштириш технологияси. Тошкент - «Илм зиё», 2005 й.

Қўшимча адабиётлар

1. И. Бобоҳўжаев, П. Узоқов “Тупрокшунослик”.
2. Х.Мирахмедов, М.Мирюсупов “Тупрокшуносликдан амалий машғулотлар”.
3. Ўзбекистон ўсимликлар атласи.
4. Ўзбекистон ўсимликлари, ўрмонлари ва табиат хариталари.

Электрон манбалар

1. <http://www.timi.uz>
2. <http://www.agrar.uz>
3. <http://www.urmon.uz>
4. <http://www.urman-institut.uz>
5. <http://www.slaydarxiv.uz>
6. <http://ekobarqaror.muloqot.uz>
7. <http://www.uza.uz/oz/society/shifobakhsh-o'simliklar>
8. <http://www.ref.uz>